

Flāndra **ESPERANTISTO**

TIJDSCHRIFT VOOR **ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA**

Verschiĝnt maandeliks
Dertiende jaargang
Nummer 11 (149)
NOVEMBER 1946

Vertegenwoordiger in Nederland :
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
W. Buytenwechstr. 128-C., Rotterdam-W.
Girorekening : 272818 van N. E. C.

FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO v.z.w.
Redactie en Administratie :
Pieter van Humbekstraat 3, Brussel-West
Postrekening : 326851 van F. E. I.

5 fr.; 's jaars	60 fr.	5 fr.; jarabono	60 fr.
Steunabonnement	100 fr.	Subtena abono	100 fr.
Voor Nederland	4 fl.	Por Nederlando	4 fl.
Overige landen	75 fr.	Ceteraj landoj	75 fr.

NEŬTRALECO

ENKONDUKE

Estas vere trapa kaj ĝenerala fenomeno: tuj post la liberigo oni, en la diversaj landoj, streĉe ekagis, febre laboregis por denove funkciigi la Esperanto-maŝinaron, kiu kompreneble iom rustis. La nura tasko ŝajne estis: manifesti la pluan ekziston de la Movado, rekonkeri la Esperantistojn mem, fondi aŭ rekonstrui tie kaj for grupojn, eldoni gazeton, rekomenci la libro-vendadon k. t. p. Sed post kelka tempo, alia pli funda zorgo anstataŭis tiun intencan viglecon: sistemigi la antaŭeniron, spare uzi la fortojn, fruktodone kolekti kaj organizi la disajn elementojn kaj ŝovi ilin en kadron, kiu garantias harmonian disvolvon kaj riĉan rikolton.

Ankaŭ Flandra Ligo Esperantista kaj Flandra Esperanto-Instituto spertis similan evoluon: la gazeto, la libro-fako ree aktivis, eĉ pli trafe ol antaŭ la milito, sporade membroj levis la kapon kaj sekve, jam de proksimume unu jaro, oni konstatastas ĉie mediton, oni cerbumas pri « idea la » organizo, kiu devas fakte antaŭi la realigon de pli vasta programo. La ekzameno de tiu ĉi problemo estas la ĉefa okupo de pluraj Ligkunsidoj; nia pasintmonata organo publikigis pli specialan artikolon en kiu tiu penso montrigis: NIA POZICIO, unuanime aprobita dum lasta Ligkunsido. Ĝi enhavas koncepton kaj direktivojn pri la organiza problemo, racie skizita kaj eksplikita: la situo de Fl. L. E. en la flandra teritorio de Belgio kaj ĝia rolo, flanko de niaj valonaj samideanoj, sur la verda kampo.

Hodiaŭ ni enkondukas alian principan analizon: Neŭtraleco! Kaj vere, ni longe hezitis antaŭ al trakti ĝin, ni longe kaj refoje pripensis: Neŭtraleco estas ja tikla vorto, ĝi posedas kontestatan, kameleonan signifon, ĝia enhavo mem estas diskutata... Oni diverse interpretas ĝin, oni pasie argumentas por kaj kontraŭ, kelkaj anatemas ĝin, aliaj nomas ĝin panaceo, kaj ĉiuj rompas al si la kapon pri ĝi!

Sed, ĉu pro tikleco aŭ malfacileco boardi, strute neglekti temon, ĉu tial fermi la okulojn kaj simple « pri-trakti plu la tagordon »? Klareco estas ja nepra kondiĉo de glata kaj taŭga laboro.

Sed tamen oni ne miskomprenu min: ĉi tiu kaj la posta artikolo ne celas polemikon; ĝi nur resumos la meditojn kaj la konfeson de viro certe ankoraŭ juna, sed Esperantisto jam dek jarojn, kiu krome partoprenis la movadon. Li serĉas lumon kaj veron kaj volas firme konstrui sur ili. Li ne intencas izoli sin en ebura turo kaj kaŝe defendi difinitan ideon: kial li hontus pri ĝi? Li ankaŭ ŝatas la kritikon kaj kredas ĝin kontribuon al la vero, kiun li taksas ĉefa. Tial li ne volas ĉiam kaj ĉie pravi, kion li opinias komika temo. Li eĉ ne konsideras sian starpunkton definitiva, kondiĉo ke oni montru al li la mankojn, ĉar li povas erari. Kaj li ne jam estas tro maljuna por ankoraŭ havi iluziojn kaj neniel vane perdi ilin.

Li antaŭvidas ke, legante la supraĵn liniojn, kelkaj supere ridetos kaj plu silentos: li lasas al ili tiun ĉi facilan plezuron, sed li ĝojos ke li aspiras la veron kaj sincere penas por ĝi, ke li restos ĉe sia temo (kaj neniel inventos atombombon) kaj realeme esploros kaj konkludos... Kaj tio ĉi sufiĉas por li!

Fakte la demando « Neŭtraleco » jam estis iniciatita en ĉi tiuj kolonoj, nome en la numero de julio 1945 (Quo vadis?) sed ne respondita: ĝis nun la redakcio

De groote vredes-jamboree, of m.a.w. het 6^e internationaal padvinderskamp wordt a.s. jaar in Augustus in de Seinebocht, tusschen Mantes en Vernon gehouden. Minstens 35.000 scouts zullen daar bijeenkomen, 45 nationaliteiten zullen vertegenwoordigd zijn.

Andermaal dus gaat de internationale jeugd vrienden trachten te maken; want « vrienden maken » is volgens Lord R. Baden-Powell, de stichter der padvindersbeweging, het groote doel van deze bijeenkomsten.

Het ligt echter voor de hand, dat om dergelijk doel te bereiken op zulke groote internationale bijeenkomsten er nog wat anders noodig is dan het in acht nemen der scoutsbeginselen. Op de vorige jamboree (Nederland, — « Vogelenzang », 1937) heeft een legertje toeken en veel-talige opschriften weinig kunnen verhelpen aan de heerschende talenchaos. De tienduizenden deelnemers, in kampen en subkampen ondergebracht, hebben zich doorgaans met de doofstommentaal moeten behelpen als ze soms onderling in betrekking kwamen. Dat de deelnemers dan maar liever omgang met taalgenooten zochten en in hun kampen bleven samen-hokken spreekt van zelf, en dat van het « vrienden maken » weinig terecht kwam hoeft geen betoog.

Uitzonderingen op den regel waren de leden van « Skolta Esperanto-Ligo » die, van welke nationaliteit ook, dank zij de internationale taal onderling geen taal-hinder ondervonden — al had S. E. L. met het onbegrip der Nederlandsche scoutsleiding af te rekenen die een van haar vergaderingen wist te verbieden!

Zoals blijkt uit een schrijven van Lady Baden-Powell heeft de wereldtaalidee inmiddels vorderingen gemaakt. Numers, Esperanto zal nu als een der officiele jamboree-talen fungeeren, al de documenten zullen ook in de internationale taal worden

ne povis disponigi la necesan lokon, ĉar aliaj artikoloj aktualaj postulis urĝan enpreson. Tiutempe multaj amikoj skribe reagis kaj komunikis la rezultaton de siaj pripensoj: mi sincere dankas ilin pro tio kaj mi aldonas ke mi multe profitis ilian ensendon kaj ke mi kun ĝojo konstatis ke iliaj kaj la mia ĝenerale akordas.

Ĝis la venonta numero!

Dr. T. KEN.

VLAAMSCHE ESPERANTISTEN-BOND

STATUTAIRE VERGADERING

BRUSSEL, ZONDAG 8 DECEMBER 1946

De Vlaamsche Esperantisten en belangstellenden, en vnl. de leden van hoofdbestuur en bestuur, de afgevaardigden van de plaatselijke afdelingen, de dienstleiders, de plaatselijke vertegenwoordigers, de propagandisten en cursusleiders worden verzocht aanwezig te zijn op de STATUTAIRE ALGEMEENE VERGADERING (art. 36 van de Standregelen) waarop zal overgegaan worden tot het aanstellen van het nieuwe bestuur, het bepalen der lidgelden voor 1947 en waarop belangrijke beslissingen zullen worden getroffen aangaande propaganda en organisatie.

De vergadering wordt gehouden vanaf 14 u. in de lokalen van de « Vlaamsche Club », Em. Jacquainlaan 121, Brussel (boven « Standaard-Boekhandel », nabij het Noordstation).

Na de vergadering: GEZELLIG SAMENZIJN!

DE VREDES-JAMBOREE

LADY BADEN-POWELL BEVEELT HET ESPERANTO AAN!

gesteld en een dag is speciaal voorbehouden aan de deelnemers-Esperantisten.

Alleen de Nederlandsche scoutsleiding heeft blijkbaar bitter weinig geleerd. Voor ons ligt de kopie van een brief verzonden op 10-10-46 door het secretariaat van het hoofdkwartier der « Nederlandsche Padvinders ». Uit dit schrijven relieveeren we

geworden die het talenprobleem niet meer over het hoofd kan zien.

In leven legde Lord R. Baden-Powell meermalen den nadruk op de beteekenis van de internationale taal voor de scoutsbeweging. In zijn handboek « Padvinderij voor Jongens » vinden we aanbevolen: « Onderricht in Esperanto, boekhouden,

Lord R. BADEN-POWELL.

wat volgt: « De aanknopingspunten voor de onderlinge vriendschap tussen de jongens van de verschillende landen zijn het beoefenen van dezelfde activiteiten en het blijkt, dat op de jamboree's de moeilijkheden op taalgebied niet zo groot zijn. Integendeel, er zit een zekere charme in voor de jongens om zich aan elkander verstaanbaar te maken door gebaren en door enkele woorden. »

Nou, dhr. secretaris van het hoofdkwartier der N.P. moge het al carmant vinden om zich door enkele woorden en door gebaren verstaanbaar te maken, en daaruit het besluit trekken dat de taalmoeilijkheden niet zo groot zijn, hij gelieve desniettemin in overweging te nemen dat het streven van diegenen onder de padvinders die de taalmuren rammeien ook, en in de eerste plaats, de aanmoediging van de leiding verdient. Het is tegenstrijdig de scouts tot « vrienden-maken » aan te zetten, wanneer men ze door een negatieve, remmende houding het middel ontzegt!

In den loop van vier decaden is de scoutsbeweging een mondiale beweging

Geachte Dr. Devilbis,

...Ik waardeer ten zeerste uwe attentie mij nieuws te zenden over uwe vereeniging voor Esperanto.

Ik heb er natuurlijk reeds dikwijls over nagedacht, en het zou prachtig wezen, indien Mrs. Roosevelt de Vereenigde Staten er toe kan brengen om het over de geheele wereld ingang te doen vinden en het volledig in te schakelen in de programma's van alle scholen en organisaties.

Daar toe te komen zou voor de wereld werkelijk van het grootste belang zijn, en vooral van nut voor een betere verstandhouding tusschen de volkeren, die — zooals U zegt — zoo verdeeld zijn door de verschillende talen.

OLAVE BADEN-POWELL

World Chief Guide of the Girl Scouts.

mechanica... ». Esperanto plaatst hij aan het hoofd van de lijst, en op blz. 235 spoort hij de padvinders aan het boek van Stead « Esperanto for the Millions » te lezen. Wanneer zal de Nederlandsche scoutsleiding, de wenken van den grondlegger der padvinderij indachtig, in deze haar houding wijzigen?

Een benevens de moedertaal gemakkelijk aan te leeren taal bestemd voor het internationale verkeer wordt door een steeds grooter aantal scouts noodzakelijk geacht, en legio zijn zij die het « tolkinsigne » door de studie van Esperanto verwierven. Reeds in 1933, op de jamboree te Godollo, werd vastgesteld dat 10 % der deelnemers uit Frankrijk, Tsjecho-Slowakije, Noorwegen, Spanje, Portugal en Japan de internationale taal machtig was. Dit percentage zal bij de Tsjecho-Slowaaksche scouts tegen a.s. jaar 50 tot 80 % bedragen! De verhouding bij de Nederlandsche padvinders zal ook niet gering zijn, want we weten dat, in navolging van andere landen, er werk wordt van gemaakt om de scouts in Nederland Esperanto aan te leeren met het oog op de a.s. jamboree.

Scouts die aan de jamboree denken deel te nemen doen immers goed nu de internationale taal te leeren. Esperanto is voor hen de onontbeerlijke sleutel op de wereld.

De belangstelling van de padvinders reikt over de grenzen van eigen land en de internationale taal doet hen het middel aan de hand directe relaties te hebben met scouts of andere jonge menschen uit welk land ter wereld, te correspondeeren, te verzamelen, te ruilen, te reizen, kortom « vrienden te maken » niet alleen bij gelegenheid van jamboree's, maar te allen tijd!

De internationale coöperatie van de jeugd is een aanzienlijke vredesfactor, en Esperanto is het middel daartoe.

« Scouts van de geheele wereld, broeders tesamen! » is toch de leus. Maar vriendschap veronderstelt gelijke rechten, ook op taalgebied, en dat brengt Esperanto ook aan de groote mondiale scouts-gemeenschap.

E. C.

OBSERVOJ

Aan onze Lezers!

LA STUDANTO

DE TELWOORDEN (III).

EKSTREMOJ.

La Petskribo favore al Esperanto ĝenerale trovas bonan akcepton: preskaŭ la dua centmilo estas atingita, optimistaj voĉoj profetas milionon...

Ne egala estas la sukceso: en malgranda Islando kolektigis 3.775 subskriboj (preskaŭ 4% de la tuta loĝantaro), en granda Sovet-Unio nur... 1 (malpli ol 0,000007% de la tuta loĝantaro).

Ĉu sabotado de l'reakcio? Ĉu manko de esperantistaj «udarnikoj»? Ĉu aŭtoritata malhelpo? Triobla mistero!

En la lando en kiu naskiĝis Esperanto, en la lando en kies (ĉefa) lingvo aperis la unua lernolibro pri la «lingvo internacia de D-ro Esperanto», en la lando en kiu Esperanto unue renkontis la valoregan simpatian de mondiana verkisto-filozofo, en la lando kiu havigis al ni la plej brilajn Esperanto-stilistojn, en la lando en kiu loĝis (en la pionira periodo) 80% de la tuta esperantistaro, en la lando de Zamenhof, Grabowski, Belmont, Kofman, Devjatnina, Davidov, Kabe, Sidlofskaja, Izgur, Hohlov, Drezin kaj multaj aliaj unuarangaj esperantistoj tute mortus nia afero...

Sed la historio lernas, ke je povas paŝi nia stelo — por rebrili subite. **Plix.**

WAT DE TREKKERSGEEST VERMAG...

In zijn merkwaardig artikel «De groote Trek», verschenen in het Augustus-Septembernummer van dit blad, stelt E. C. de vraag: «Waarom wachten onze trekkers om zich dit prachtig middel (nl. Esperanto) eigen te maken?»

Hopelijk op het overtuigend betoog van E. C. zelf, want voorwaar geen enkel trekker kan toch in gemoede volhouden, dat bv. de hartelijke stemming, die «Een Avond in de Jeugdherberg te Zermatt» heerschte, en waarover in «Toerisme» van 1 September 1940 getuigd werd, geen surrogaat-stemming is. Luister: «Aan één tafel: twee Duitsch-Zwitsers, een Fransch-Zwitscher, een Engelschman, een Nederlander en drie Vlamingen... en toch geen Babel! Want elk op zijn beurt... en naar vermogen... betrof de anderen die of geen Duitsch, of geen Fransch, of geen Engelsch, of geen Nederlandsch verstonen in het gesprek. We waren plots geen vreemden meer voor elkaar, maar vrienden. De echte trekkersgeest overbrugde alle moeilijkheden, en... drie uur later trokken we naar bed, rijker en tevredener dan ooit te voren.»

DE WARE TREKKERSBRUG.

Wij gelooven in den trekkersgeest, maar schrijven die geest toch geen magische kracht toe.

Esperantisten, die reeds zonder eenigen taalhindere van internationale onderonsjes genoten, kunnen slechts glimlachen bij dit zich-zelbegoocheland-enthousiasme.

Neen, de ware brug kan slechts de internationale taal zijn. De «huidige trekkersbrug» is geen 100% volwaardige brug, ze is hoogstens een weinig betrouwbare loopplank van losse brokstukken in den vorm van goedbedoelde monosyllaben, sympathiek gegrimnik en vriendelijk op-mekaars-knieën-slaan.

Trekkers, trekt over de Esperanto-brug!

SOLIEDE CONTRA-ARGUMENTATIE.

Esperanto? Onzin, daarbij volkomen overbodig!

Toen ik 'n kleine jongen was bezaten we geen waterleiding, we gingen naar de pomp — 't water was er des te frisscher.

Toen ik 'n kleine jongen was hadden we geen telefoon, we konden het best zonder stellen — onze zenuwen vaarden er goed bij.

Toen ik 'n kleine jongen was bestonden geen vliegtuigen — de menschen liepen niet de ongelukken te gemoet.

Toen ik 'n kleine jongen was leerden we talen — of bleven thuis.

Waterleiding, telefoon, vliegtuigen, Esperanto, dat is alles overbodig!

Onderhavig nummer is het voorlaatste van den loopenden jaargang. Sinds de bevrijding hebben we in uitzonderlijk moeilijke omstandigheden ons orgaan uitgegeven. De geweldige stijging der prijzen in het drukkersbedrijf en voornamelijk de aanzienlijke vertraging in het afleveren van ons tijdschrift bleken soms onoverkomelijke moeilijkheden.

Onze vereeniging die zonder eenig winstbejag de verbreiding van Esperanto in het Vlaamsche land nastreeft, is er desniettemin in geslaagd een geïllustreerd tijdschrift te laten verschijnen dat bezwaarlijk zijn weerga vindt in de Esperantowereld.

Voor 1947 moet ons scheepje beslist meer passagiers aan boord nemen. Ons aantal lezers moet verdubbelen en onze getrouwen moeten als het maar eenigszins kan een steunabonnement onderschrijven. Alleen dan is ons voortbestaan op dezelfde basis verzekerd!

Lezers, indien U het werkelijk ernstig meent met Esperanto, werft dan onverpoosd voor uw blad «Flandra Esperantisto» en hernieuwt reeds nu uw abonnement!

Bellamy kaj Esperanto

La jam dum pluraj jaroj ekzistanta Internacia Unuiĝo Bellamy (I.V.B.) kies sidejo estas en Nederlando ĉiel klopdas efektiviĝi la Bellamy-ekonomion. Por siaj internaciaj interrilatoj ĝi ĝis antaŭ nelonge uzis la Anglan, Francan, Germanan, Hispanan lingvojn. Spertinte multajn malfacilaĵojn, ĝi finfine decidis utiligi Esperanton kaj starigis superan instancon, la Internacia Asocio Bellamy (I.A.B.).

Same kiel Dr. Zamenhof, estante knabo, cerbumis pri eblo por solvi la multlingvecon, kiun li opiniis ĉefa kaŭzo de homaj miskompreno kaj sufero, Edward Bellamy junaĝa jam pensis pri solvo de la sociaj problemoj. Same kiel Zamenhof proponis kaj okule povis rigardi la terurajn sekvojn de la multlingveco en Bjelistok, Edward Bellamy en grandaj urboj konatigis kun la ekonomiaj kontrastoj kaj kun la granda senkompateco de tiuj, kiuj per siaj riĉo kaj privilegioj regis super la senhavuloj. Li konsciigis, ke ĉie en la mondo regas la sama misero, kaŭzata de la malegaleco en la materia vivo de la homaro, kaj li decidis partopreni la batalon kontraŭ tiu maljusto. Tiucele li verkis romanon kiu donas logikan bildon de sociaj cirkonstancoj, kiaj ili estos, kiam la demokrata elemento estos plene triumfinta, kiam ne plu ekzistos la materia malegaleco inter la homoj. La libro donas al ni bildon pri la socio en la jaro 2000 kaj nomiĝas «looking backward» (Rigardante malantaŭen). Ĝi montras al ni la kontrastojn inter la socialisma socioj kaj la kapitalisma.

Ĉi tiu libro (tradukita en esperanton!) estas havebla ĉe Flandra Esperanto-Instituto; en bela bindo ĝi kostas 48 bfr.

Esperantistoj, helpu al ni disvastigi internacie la Bellamy-ekonomion, urĝas la tempo por komune konstrui novan, pli belan mondon!

Kiel? Per via tuja aliĝo al la Internacia Asocio Bellamy!

La kotizo (ĝis fino de 1947) estas 7 internaciaj respondkuponoj. Por pluaj informoj turnu vin al: «Internacia Asocio Bellamy», Jac. van Wijngaarden, sekretario, Torenstr. 26, Beverwijk (Nederland).

REKENKUNDIGE WOORDENSCHAT.

Op het stuk der cijfers en der getallen is het bijzonder zaak, wanneer men de hoofd- en rangtelwoorden bepaald heeft, degelijk de woorden en uitdrukkingen aan te leeren, die men regelmatig aantreft; heden wordt daarmee aangevangen op het gebied der hoofdbewerkingen (ĉefopercioj).

DE OPTELLING (ADICIO) :
een cijfer bij een ander optellen : adicii nombron al alia.

5 + 3 = 8 **wordt :** 5 plus (kaj) 3 estas (faras) 8.

termen (5,3) : sumeroj.

som (8) : sumo.

DE AFTREKKING (SUBTRAHO) :

een getal aftrekken van een ander : subtrahi nombron de alia.

6 - 4 = **wordt :** 6 minus (sen) 4 estas (faras) 2.

aftrekker (4) : subtrahato (*).

aftrektal (-) : subtrahanto (*).

verschil (2) : diferenco, manko.

DE VERMENIGVULDIGING (MULTIPLIKO) :

Zij geschiedt door toevoeging aan het hoofdwoord van -oble of -toje : zij beteekenen beiden -maal; doch men noteere het bestaan van nuanceverschil tusschen deze woordjes : -oble dient om te vermenigvuldigen, -toje doelt op de herhaling.

Een getal vermenigvuldigen met een ander : multipliki nombron per alia.

6 x 4 = 24 **wordt :** sesoble kvar estas (faras) dudek kvar of ook : ses (obligite) per kvar, estas (faras) 24.

vermenigvuldiger (6) : multiplkanto (*).

vermenigvuldigital (4) : multiplikendo.

vermenigvuldiger en vermenigvuldigital zijn factoren : faktoroj.

produkt (24) : produkto.

DE DEELING (DIVIDO) :

een getal deelen door een ander : dividi nombron per alia.

16 : 5 = 3 (rest 1) **wordt :** dek ses dividata per kvin estas (faras) 3 (restas 1).

deeltal (16) : dividato (*).

deeler (5) : dividanto (*).

quotient (3) : kvociento.

rest (1) : resto.

Het suffix -oble wordt niet alleen bijwoordelijk in het vermenigvuldigen gebruikt, men wendt het ook zoo aan op andere gebieden, b.v. double da pano, kelkoble, enz., Het fungeert eveneens als bijvoeglijk naamwoord (hoedanigheidswoord) : dekobla profito, duobla kaverno, multobla, e. d.; ook als zelfstandig naamwoord (substantief) b. v. la kvaroblo, enz. waarvan men ten slotte werkwoorden afleidt met behulp van het achtervoegsel -igi : obligi, triobligi, multobligi, enz.

T. V. G.

(*) Men merke aan dat deze woorden allen op -ato en -anto uitgaan; dit «achtervoegsel» duidt in feite slechts personen aan en men kan terecht de vraag stellen of het niet verkiesliker zou zijn een ander «suffix» te gebruiken om het geen bijkomende en af te keuren beteekeenis te geven zooals het ten slotte met -ulo is misloopen, bv. in trimastulo, nubskrapulo, enz.

OEFENING 18

Hieronder, ter vertaling in het Esperanto (A) en in het Nederlandsch (B), kleine opgaven. In ons volgend nummer publiceren wij een modelvertaling, met aanduiding van eventueele varianten en aantekeningen, naargelang zij uit de ingezonden teksten wenschelijken blijken.

Komaan! De gelegenheid gretig te baat genomen! Aan 't werk! Beproof Uw krachten : ter gelegenheid van de Zamenhof-maand, wordt een groote prijskamp ingericht met verscheidene waardevolle premiën!

A. De tijd.

Iedereen is het er over eens dat de tijd niet altijd even snel aan ons voorbij schijnt te gaan. Sommige dagen of weken schijnen ons langer te duren dan andere. Voor oudere menschen schijnt de tijd sneller voorbij te gaan dan voor jongere. Zoo hebben in den laatsten tijd biologen opzoekingen gedaan naar de manier waarop de menschen zich op een bepaalden ouderdom tegenover den tijd gedragen. (Uit «Tijd, ruimte, relativiteit», van Dr. E. Marien, blz. 5).

B. Vivo kaj sonoĝo.

Mi volas kolekti la aktojn pri mia vivo.

Kiu scias, kiom da tempo mi havos ankoraŭ? La paŝo, por kiu mi decidigis min, eble estos fatala. Malrapide, sed certe pasas la nokto. Kaj jam ja venos, sur piedpintoj, kiel murdisto, la nigra Dormo, kaj senbrue ĝi ekstaros post mia dorso. Subite ĝi premos sian manplaton sur miajn okulojn. Kaj tiam mi ne plu estos la mia. Tiam povos okazi al mi ĉio ajn.

Mi volas kolekti la aktojn pri mia vivo, antaŭ ol mi ekdormas denove.

Pri ĉio mi havas precizajn notojn. Mia vivo estis kvazaŭ sonoĝo kaj miaj sonoĝoj : kvazaŭ vivo. Mia vivo estis bela kiel sonoĝo, ho, se mia vivo estus estinta malfeliĉa kaj miaj sonoĝoj estus estintaj belaj. (El la romano «La Cikoni-Kalifo» de Mihaelo Babits, esperantigita de Karlo Bodó).

VERTALING VAN OEFENING 17

A. La Lasta letero de Brizard.

Mortonte, mi sentas mallongan sed koran audition devo. Amikoj, la vivo estas infero kaj ni, proletoj, punopagas ĉion. Tial mi finas ĝin, sed samtempe esprimas la esperon ke neniel dorna estos via vojo, ĉar nenium mi malamas kaj mi ankaŭ petis pardonon al mia patrino.

Al vi ĉiuj kiuj tiom ofte sidis kun mi ĉe la sama tablo, adiaŭ.

Kaj kiam, ĉi tiun vesperon, vi ree kuniĝos kaj intime interbabilos, momenton memoru vian fidelan Gustave Brizard.

(El «Villa des Roses», de Willem Elschot, p. 52).

B. Verstrooidheid.

Een zekeren dag wilde de beroemde Engelsche wiskundige Newton niet ontbijten met zijn familie in de gemeenschapskamer, omdat hij volledig in diep nadenken over een moeilijk vraagstuk verzonken was en niet wilde gestoord worden. Zijn echtgenoot stuurde een meid met één ei en een ketel vol water, opdat hij zelf het ei zou kunnen koken wanneer hij hongerig was. Na eenige uren ging de dame de werkkamer binnen en schoot in een luiden lach. Daar stond Newton, bekeek het ei, dat hij in de hand hield en in het kokende water lag zijn zakhorloge! (Uit «Tra la Mondo», internacia leeseboek, verzameld en bewerkt door Paul Benneman, eerste deel, vierde uitgave, blz. 78).

LA REDAKCIO RESPONDAS

Pri la sept-oktobra ekzerco, n° 16 :

La traduko de «La longa Vojo» estis ĝenerale «tre bona» : mi notis unutoje «zwerper» (anstataŭ : landlooper) por «vagabondo» kaj inter la diversaj provoj pri «Soseofosajo» (steenweggracht, -sloot, -groef) mi korektis nur -goot kaj -uitholling kiuj ŝajnis malpli feneaj; en kelkaj tekstoj mi renkontis «vojo» signita per «zij, haar» : la vorto efektive ekzistas tia sed la senco iel malsamas : laŭ «Modern Woordenboek» Verschueren : 1) wigvormige kluit boter; 2) wigvormig broodje!!

Videble la esperantigo de «Via delle belle Donne» estis pli malfacila kvankam ĝenerale kontentiga : ni tamen «ĝoje» substrekis erarojn!

Ni menciis la ĉefajn malbone tradukitajn vortojn : overheid-magistrato (ne : estraro, estro); burgerij-burgaro (ne : urbanaro); vrouwen-virinoj (ne : sinjorinoj); kant-punto (ne : punkto); eenmaal : foje kaj iam estis en la teksto indiferente uzeblaj. Sekve kelkajn erarajn formojn :

— sufiĉe ofte ni renkontis la -n en la postmetita subjekto (t. n. sisterna akuzativo) precipe ĉe «tie logis... ĉiujn knabinojn kaj virinojn...»

— al zulke meisjes... die... : la proponoj estis variaj (tiaj... kiuj, tiaj... kiaj, ĉiaj... kiuj) sed, laŭ ni, la senco klare estis, daar woonden... meisjes en vrouwen die alie...-tie laboris kaj logis knabinoj kaj virinoj kiuj ĉiuj...

— kelkaj eraris pri la refleksivo : «meisjes die hun ouders of hun man moesten helpen... : kiuj devis helpi al siaj gepatroj aŭ sia edzo... do ne : iliaj gepatroj aŭ ilia edzo!);

— handen vaardig met : manoj lertaj per (sekvas la instrumento per kiu ili estas lertaj) aŭ pri (sekvas la afero okaze de kiu oni atribuas kvaliton al iu) sed neniel kun!

— bedeed met : oni prezentis diversajn akcepteblajn (provizitaj, naturdotitaj, dotitaj) kaj malbonajn esprimojn (partataj?? subtenitaj??) el kiuj ni preferis : dotitaj per.

— het schijnt dat : multaj ensendintoj uzis «ĝi ŝajnas ke...» kvankam kredeble ĝi tute superflua kaj eĉ montriĝas malkorekta tial ke ĝuste la subpropozicio «ke tiuj kiuj faras...» konsistigas la subjekton!

— Florence : tradukante ĉi tiun propran urbonomon ni elektis la italan nomon Firenze : «Florence» ne aspektas sufiĉe «asimilita».

A. L. Antwerpen, R. D. S. Gent, T. B. Laak-Houthalen, J. D. St. Mariaburg, K. H. Schoten, N. S., A. D., H. H., M.-Th. R., R. A. R., M.-Th. R., ĉiuj el Brugge, E. D. B., S. M. el Assebroek-Brugge, Verda : via teksto estis resendita kun personaj notoj.

REGELMATIGE ESPERANTO-UITZENDINGEN

Maandag :	22.50-23.00	470.2	Praag : voordrachten, vraaggesprekken, luister spelen, liederen, inlichtingen over de Esperantobeweging. Radiostacio, Stalinova 12, Praha XII.
Dinsdag :	19.50-20.00	32.5	Sofia : Voordrachten. Radiostacio Sofia Bulgarijo.
	22.50-23.00	325.4	Moravska Ostrava : mededeelingen. Radiostacio, Brafova 5, Ĉeĥoslovakujo.
Woensdag :	13.30-18.40	280.0	Marovska Ostrava, Brafova 5, Ĉeĥoslovakujo. Hradec Kralové-Paradubice. — Esperantoprogramma, Orientbohema Radiostacio, Hradec Kralové, Ĉeĥoslovakujo.
Donderdag :	20.05-20.15	47.28	Bern : Radiopraatje door Dr. E. Privat. — Radiostacio Bern, Svisujo.
	22.50-23.00	470.2	Praag : programma als Maandag. Radiostacio Stalinova 12, Praha XII.
Vrijdag :	29.50-20.00	32.5	Sofia : voordrachten. Radiostacio Sofia, Bulgarijo.
	22.50-23.00	325.4	Moravska Ostrava : mededeelingen. Radiostacio Moravska Ostrava, Brafova 5, Ĉeĥoslovakujo.
Zaterdag :	14.00-14.10	321.9	Cursus door leeraar E. Symoens. N.I.R., Flageyplein, Elsene-Brussel.

GEEDZIĜA BANKEDO

Verkis : L. ZIELENS.
Tradukis : HEDERO.

Geedzigiĝite ili venis de la Urbdomo. La novelzino amoplene tenis la brakon de la novelzo. La gepatroj kaj la atestantoj sekvis en senorda grupo. La edzineto apogis sian blondan kapon sur sultro de la viro. Li silentis kaj pensis : « Kion opinios la homoj, ke ŝi tiel premas min? »

Ili manĝos en la popola restoraciato. Sed la kuiristo ne estis bonŝanca : la manĝaĵo ne estis **præta**.

Ili rigardis, silente, eksteren; ili pensis pri sia domo kaj pri sia malsato. Aliajn tagojn, samhore, ili jam estis sataj.

La viroj sidis kune; same la virinoj; ĉe du apartaj tabloj ili sidis. La viroj tumis cigaron; unu el la virinoj ekrakontis pri infanoj kaj mastrumaj zorgoj. Sed la malsato baldaŭ silentigis ilin; la stomako parolis.

De la alia tablo la tre juna edzineto alrigardis sian edzon. Li ne atentis tion. Nu ŝi jam fariĝis posedaĵo; por viro ne decas manifesti ke li amas kaj kiun li amas.

Tiam la patro de la edzineto demandis ĉu ili ne kartludu atendante la manĝaĵon? La viroj konsentis. Ili dividis sin en du grupojn. La novelzo sidis flanke de sia bopatro; antaŭ li sidis lia propra patro kaj la atestanto. Ĉe la mikso liaj manoj tremetis : kartludi en tago tia, ĉu el tio ne fontos malfeliĉo? Li ludis distrate, kuntiris la brovojn kaj alrigardis foje-foje sian edzinon. Lia rigardado kvazaŭ senkulpiĝon. Li subite ekkonsciis, kiel aminda estas la juna infano meze de grizaj kaj maturaj virinoj.

Nun ŝi babulis kun lia patrino. Pli ĝuste: tiu ĉi priparolis kun ŝi kion ŝia filo prefere manĝas kaj kiel plej bonguste preparitaj di deziras la manĝojn. Tamen ankaŭ pri pureco en mastrumado kaj pri arango de la lito laŭ lia deziro.

La patrino de la novelzino rakontis pri naskiĝoj kaj malsanoj; la edzineto ricevis multan bonan konsilon. Sed ŝi senatente aŭskultis : ŝi pripensis la propran mastrumadeton, kiel plej bone ĉion ordigi, kion morgaŭ aldoni al liaj buterpanoj, kaj, kiam ellitiĝi por ke li ĝustatempe alvenu en la fabriko; la vekhorloĝo sonoru je la sesa.

Ambaŭ patrinoj nun parolis samtempe. Unu el la patroj postulis silenton en la virinaĉa angulo; la alia patro opiniis ke ili sentime parolu plu « virinaĉa klaĉado ne ĝenas seriozan viron ».

Kur forestaj pensoj, la novelzo refoje disdonis la kartojn. Li malgajnis; ade li malgajnis. Do ankaŭ lia bopatro malgajnis, kaj fine tiu ĉi furioziĝis pro tia perdo; ĉar ĝi tuŝis lian prestiĝon de sperta kartludanto. La kartludo, vidata nun, estas pli stulta ol stulta, tian fuŝadon li neniam vidis. Kiu instruis kartludon al ĉi tiu simio? Ĉu li eble ĝin tiel lernis **hejme**?

La virinoj silentis; plej bone estis ne glekti tian eksplodon.

Dum la senbruo, ili pensis pri la multaj venkitaj baroj, antaŭ la nerevokebla plenumo de la geedziĝo. La gepatroj revis

alian kunulon por sia infano; vole malvole ili aprobis tiun ĉi geedziĝon.

La edzo ree disdonis, iomete malbonhumora kaj angora. Ili denove malgajnis.

Furioza, la bopatro jetis la kartojn. « Simia knabo », li ekkriis. La patro de la novelzo respondis : « Urso! ».

La antaŭa disputo tuj ekflamis. Nun ĝi

LODE ZIELENS (1901-1944)

Antaŭ du jaroj, fine de novembro, en Antwerpen kie li naskiĝis, milita monstraĵo, V-2 bombo, atencis lian korpon kaj lian genion; ĝi samtempe atencis nian beletron, kiu perdis verkiston jam multe pli ol promesano.

Muzikama patro, senlaca penado faris artisto ĉi tiun tipan proleton, iaman havenlaboriston; li cetere trairis diversajn profesiojn, fariĝis redaktoro de la socialista « Volksgazet » (Popola Gazeto), oficis dum la milito ĉe la Muzeo de Flandra Literaturo kaj instruis en la Akademio por Belaj Artoj en Antwerpen; post la liberigo li ree partoprenis la redaktadon de « Volksgazet » kaj revenante de sia laboro falis kiel viktimo de la milito li, kiu revadis pri socio sen milito kaj sen malriĉo!

Li publicis komence plurajn mallongajn rakontojn, inter kiuj « Antoinette, onze Moeder » (Antoinette, nia Patrino) estis. En siaj romanoj « Het jonge Leven » (La Juna Vivo), « Het duistere Bloed » (La Malhela Sango), « Moeder, waarom leven wij? » (Patrino, kial ni Vivas?), kiu atribuis al li la ŝtatan premion por Flandra Literaturo, « De Gele Roos » (La Flava Rozo), « Nu begint het Leven » (Nun komenciĝas la Vivo), « De Dag van Morgen » (La Morgaŭa Tago) k.a., li pentras la Antverpenan popolan klason en mizero iel tro sistema, kies fonon tamen lumigas boneco kaj espero pri sociala re-

formo. Li krome verkis noveletojn en « Lees en Vergeet » (Legu kaj Forgesu), el kiu estis ĉerpita la suba, kaj en « Herinneringen van Toen » (Tiamaj Memorajoj); post lia morto estis eldonita trilogio kies unua (Alles wordt betaald : Ĉio estos pagita) kaj dua (Menschen zoals Wij : Homoj kiaj Ni) partoj aperis ĝis nun.

La tono de Lode Zielens ne estas tre beletra : lia sentemo kaj emocio parolas kaj superfortas lin, sed la konstruo de la romanoj tamen superas ilian lingvon. Li apartenas al la aŭtoroj kiuj renovigis la rakontan prozon kaj li bildigis plurajn infano- kaj virinofigurojn kiujrestos ĉiamaj en nia Literaturo.

Ni ne povus resumi la « kazon » Lode Zielens kaj interpreti la esencon de lia verko kaj de liaj aspiroj pli trate ol citante unu el la lastaj alineoj de « Moeder, waarom leven wij? », kiu jene tekstas en Esperanto :

Ni homoj, ni vivas kaj ni mortas. Ni suferas por vivi. La ĝojo ekbrilas por ni nur kiam ni pagas ĝin per aflikto. En la spacon tiam levigas nia krio al feliĉo. Sed niaj gefratoj, — precipe infanoj, la miaj kaj la viaj, kamarado, daŭrigis la vokadon kaj baldaŭ ĝi pli potence sonegas trans la eternon. Eble ni tiam aŭdos ĝin, kie ajn ni estos. »

D.ro T. VAN GINDERTAELEN.

LA FANFARO DE L'HEROLDO!

Ke la fama « Heroldo de Esperanto » reaparis, vigla kaj lerta kiel ankaŭmilite, jen okazajo kiun, laŭ nia opinio, ne sufiĉe testis ĝiaj kunratoj. Oni povis eĉ legi en nialanda esperanta gazeto recenzon malfavoran, kiu finiĝis malkonsilante individuajn abonojn; nun kiam Heroldo laŭte krias al la mondo ke « venis nia horo », estas ege bedaŭrinda ke grumbas iuj kiuj nepre devus esti ĝiaj apogantoj kaj kamaradoj, sed ne ankoraŭ konvinkiĝis ke « nun aŭ neniam ni prenu nian ŝancon ». Multaj samideanoj tamen kompreneble, kaj tio pravigas fieracon!

Heroldo ja estas kiel ni ŝatas ĝin. Fidela al siaj legantoj, petanta fidelecon de ili. Amika interruato, kiu esprimiĝas, flanke de la redakcio en la t. n. babiladoj kiuj malkaŝe klarigas la situacion de la gazeto, flanke de la leganto per iom lebra pririgardo de la jus ricevita numero kaj senpacienca atendo de la sekvonta.

La ĉefa rolo de tia gazeto estas kleriga kaj unuiganta. Konigi unu popolon al la aliaj estas plej efika rimedo por kunfratigi ilin, dum manko de tia interkompreno fremdigas, kaŭzas maledimon kaj ebligas akrajn konfliktojn; trafe pruvis tion la franca verkisto Jean Giraudoux kiu riproĉis al siaj samlandanoj ke ili konstruis digojn kontraŭ la najbaraj kulturoj. Same pensis la filozofo René Baert (kvankam li estis fanatikulo pormilita kaj nacisocialista) : sufiĉus kompreni la profundan

signifon de la artaj kreitaĵoj de iu popolo, por neniam plu trompiĝi pri la intencoj kaj la valoro de tiu popolo.

Por ebligi tiajn bonitarajn kontaktojn, Heroldo fervoras plejebale; ni persone memoras pri nia novesperantista ekmiro, kiam ni, antaŭmilite, foliumis kolekton de Heroldo kaj tie trovis artikolon pri Hindoĉinujo, pri la tiea loĝantaro. Tiu tradicio jam estas reprenita; el Rio de Janeiro skribas Ismael Gomes Braga, el la Egipta ĉefurbo sendas komunikajojn Tados Migalli, el Jugoslavujo D.ro Vuko Jovanović; kaj el Usono alvenas bildo de Joseph-R. Scherer, — la sama Scherer kiel en 1930 : serioze plenumante plej ravajn taskojn, ekz. fotografiĝi meze de kinosteloj aŭ « producers ».

Tiel estas Heroldo : kiel ni ŝatas ĝin. Teo Jung habilas, klarigas aŭ pruvas, jen veas, jen ĝojfarias, laboregas. Por li ja ne temas pri « ludĉevaleto »...

Sume : sukceso. La oka numero anoncas 1500 abonantojn en 45 landoj. Tiel Heroldo superis sian antaŭan staton : la 976-a numero (22 majo 1938) parolis pri 1025 pagantaj legantoj kaj eldonkvanto de 1500 ekzempleroj.

Nia granda, sendependa, internacia gazeto, nun jam duonmonata, eldonita per nia vigla Flandra Esperanto-Instituto ne nur estas heroldo de nia movado; por ĉiu el ni ĝi estas atesto kaj referenco en la ĉiutaga verdula vivo. F. PIOT.

TUTMONDAJ FILATELISTOJ ATENTU!!! NOVA ! UNICA ! DOKUMENTAR

PLENIGAS GRAVAN MANKON SUR KAMPO FILATELA

Ĝiaj kvinlingvaj rubrikoj helpas vin :
— legi filatelajn verkojn, gazetojn, revuojn, ktp.
— korespondi kun amiaj kolektistoj en lingvoj.

NEDERLANDA — FRANCA — ANGLA — GERMANA — ESPERANTA

DOKUMENTAR aperos en la komenco de decembro kaj estas havebla nur per enskribo.

— Belega verko (140 p.) — Prizorgita preso — Multaj ilustraĵoj.
— En tola bindo kun orpresio (eldonnumero 1500) : bfr. 150.
— En luksa, duonleđa bindo (numeritaj kaj subskribitaj) : bfr. 250.

Por eksterlando sendokostoj plie (10%)

Libro-Servo de FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO.

infektis ankaŭ la virinojn. Malnovajn okazaĵojn ili kriis unu al la alia kaj ili reciproke riproĉis multan malbelon. Ke la patroj amivalis, ke unu edzinigis la virinon deziritan de la alia. Ili ŝvingis akrajn vortojn de tablo al tablo. Ili paliĝis de pasio kaj furiozo : unu renversis glason. Ili estis batalontaj, neniam ili tiel akre kaj draste esprimis kion ili dum jaroj dudek kvin silentis kaj subpremis. Kaj nun ili ankaŭ ekkriis kial ili ne ŝatis ĉi tiun geedziĝon, por ke ĉiu aŭdu kaj bruatigu ĝin en la tuta urbo. Unu furioze foriris : lia edzino devige sekvis. La alia kolerege forpaŝis, lia ankoraŭ insultanta edzino tuj sekvis.

La atestanto diris : « Ankaŭ mi foriras, domaĝe pro la bona manĝaĵo, mi tiel kalkulis kun ĝi ! »

Solaj ili sidis nun ĉe manĝotablo, la pala blonda edzineto kaj la ankoraŭ tremanta edzo. Si premis sin al li, karesis lian manon.

« Karulo, vi tre bone agis; ili estas for! »
« Via patro malpravus, » li abrupte respondis, « kial li komencis? »

« Nepre, » ŝi ridetis, « via patro malpravus partoprenante la disputon. »

« Aŭskultu foje, » li diris...

« Aŭdu foje, » ŝi interrompis...

« Trezoro! » li diris.

« Karulo, » ŝi kveris. « Tio jam pasis, ĝi neniel rilatas nin. Ke via patro kaj mia patrino... tio ne koncernas nin. Ni ne desiros pro malfavora karto. »

« Maria, » li diris.

« Simio, urseto, Jan! Ni estas aliaj! »

Ili manĝis la testudan supon.

Li sopiris :

Ili verŝajne revenos, kiam ili pripensos la bonan manĝaĵojn kiun ili forlasis! »

« Ho ne, » ŝi elreviĝinte diris, « ni restu solaj; ĉi-vespere estos eĉ pli bone, edzo, tiam ni manĝos ĉe ni, tutsolaĵ! Kial ili revenus? Estas ja pagite! »

« Precize tial ili revenos, » li malgaje respondis.

Kaj ili revenis.

Unu diris : « Ni pagis. »

Alia diris : « Pagis ni. »

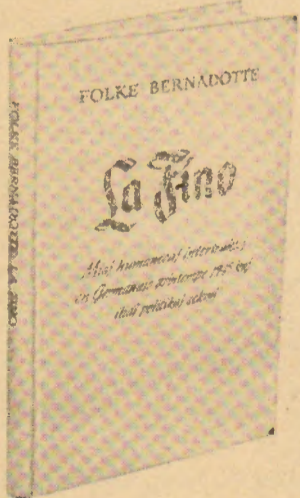
Tiam la patrino diris :

« Nenio! Estas la virinoj kiuj pagis. Mi

volas vidi mian infanon. La viroj silentu kaj manĝu. Ĉi tiu tago ne similas la aliajn tagojn. Tiam tagon oni travivas nur unufoje. Bedaŭrinde, ĝi tiel malmulte impresas la virojn. La viroj estas kriemuloj; ion kroman ili ne kapablas. Virino sentas tiun ĉi tagon pli profunde, ĉu ne, infano mia? Ĉu vi ĉiuj volas momenton aŭskulti min? Ni ne ĉagrenu unu la alian. Ni devas almenaŭ toleri unu la alian. Plej bone estus ke la homoj amu unu la alian. Kial disputi? Jes, kial? Post eĉ ne unu jaro, ni ĉiuj vetkuros al lulilo. »

La edzineto larmokulis. La novelzo ĉifis sian buŝtukon. La viroj ne kuraĝis rigardi unu la alian. La alia patrino ridetis.

Ili silentis, manĝis, kaj tio estis la plej bona, kion ili povis fari.

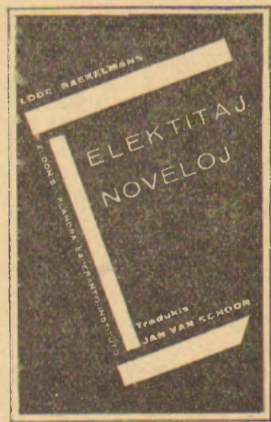

Tweede (goedkope) uitgaaf van het Succesboek van GRAAF FOLKE BERNADOTTE

Een historisch document Rijk geïllustreerd

Ingenaaid : fr. 38.50

FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO, Brussel

Een keur van acht novellen van LODE BAEKELMANS in vertaling van Jan van Schoor L. K.

De eenvoudige, vlotte vertaling maakt dit werkje ook voor beginners dadelijk genietbaar, wijl meergevorderden er niet minder genoeg zullen aan belevan.

Ingenaaid : fr. 15.—

FLANDRA ESPERANTO-INSTITUTO, BRUSSEL

NIAJ ESPERANTO-ENIGMOJ
kun premioj

ATENTU: La regularon bonvolu legi en la januara numero.
PREMIO: Post la 16-a enigmo, F-ino St. Popelier, el Blankenberge, gajnis la premion: La Fera Kalkanumo, romano de Jack London.

N-ro 18: KRUCVORTENIGMO

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
2	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
3	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
4	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
5	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
6	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
7	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
8	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
9	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
10	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
11	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
12	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

HORIZONTALA. — 1. Skribe rilati kun iu. (R). — 2. Malkomuna. (R); prefikso; birdo (R). — 3. Oficiala kostumo de juĝisto (R); iumaniere kuirita viando. (R). — 4. Persona pronomo; ĝi troviĝas en preĝejo. (R); sufikso. (R). — 5. Prepozicio; parto de okulo. (R). — 6. Konjunkcio; superega inteligento (R); ekzistanta nur en la spirito. (R). — 7. Sufikso. (R); puŝi ion, glitigita ĝin. (R). — 8. Plenda ekkrio (R); malsama. (R); kortbirdo. (R). — 9. Arbo. (R); pezo de kesto, papero, ks., kiu enhavas la varon. (R). — 10. Per-

ESPERANTO IN OOSTENRIJK

Na acht jaar herleeft de Esperantobeweging in Oostenrijk. Het Esperanto-Centrum in de Neutorgasse 1, te Weenen.

sona pronomo; unu el la unuaj adeptoj de Esperanto en Rusujo: tradukis poemojn esperanten. — 11. Sufikso. (R); trinkajo. (R); eŭropano. (R). — 12. Esprimi sian malkontentecon. (R); parto de la vizaĝo. (R).
VERTIKALE. — 1. Legomo. (R); kurba fermita linio. (R). — 2. Kontraŭstari. (R); nekomuna. (R). — 3. Perforte ŝteli; malkonfesi. (R). — 4. Parteto. (R); enmeti pafajon en pafilon. (R). — 5. Sufokpremi. (R). — 6. Konjunkcio; tia estas homo.

kiun oni penas ne renkonti. (R). — 7. Firme restanta ĉe propra volo. (R); ĝi ellaboras sukera substanco. (R). — 8. Oficiala oficisto, kiu redaktas kontraktojn. (R); prepozicio. — 9. Muzika ritma melodio. (R); prepozicio; veturigisto uzas ĝin. (R). — 10. Afero. (R); persona pronomo; Kovri. (R). — 11. Loko en la haŭto, malmoliginta pro frotado. — 12. Senrada transportilo. (R).
Sendu la solvon al la redakcio antaŭ la 20-a de decembro!

ĈAPITRO 17-a

«Nu, nu, Profesoro De Groot estis ĉi tie?» Kant signife kapklinis al Gulopez. Li plezure vidis kiel diligente tiu ĉi notas. «Ĝin ni tuj kontrolos.»
«Nepre faru, sinjoro Kant. Mi neniel kulpas la murdojn. Kredu min.»
«Bone, mi vidas. Sed nun, la veron pri la ŝtelo.»
Detalon post detalon Alex Steinmann konfesis la tutan kielon. Li kartludis, komence por moneroj, poste por sumoj. Lia ŝanco ne estis favora. Li baldaŭ ŝuldis al Dubois pli ol li povis pagi. En lasta malspera provo por regajni ĉion en unu fojo, li duobligis siajn ludosuldojn. Dubois ne volis ludi plu, postulis subskribitajn atestojn.
«Kiom sumiĝis via ŝuldo al Dubois?»
«Ĉirkaŭ dudek kvin mil frankojn», hezitis la juna viro.
«Atentu, Alex Steinmann, vi denove mensogas!»
«Estis almenaŭ tiom. Mi ne plu ĝuste scias.»
«Donu la paperojn, kie ili estas?»
«Mi ne plu havas ilin.»
«Kie vi lasis ilin?»
«Mi ĵetis ilin en la maron, tra la lukon.» Apenaŭ momenton li levis la kapon kaj oblikve rigardis malantaŭ sin.
«Ĉion ĵetis?»
Alex kapjesis. La dentoj de Kant grinccis. Li jam timis tion.
«Kial vi ne petis la monon al via patro?»
«Mi ne kuraĝis. Tio! Vi ne konas lin! Alie mi ne estus riskinta la ŝtelon. Mi timis ke, post la morto de Dubois, ĉio malkaŝiĝos kaj ĝi ŝajnis tiel facila. La pordo ne estis ŝlosita. Mi sciis kie kuŝas la kambioj. La tirkesto malplenis, sed sur la ŝranko troviĝis tuta ligajo da paperoj. Esperante ke ili estos en ĝi, mi kunprenis la tutan pakon, kaj ree fuĝis ĉi-enen. Mi unue disŝiris la kambiojn kaj ĵetis ilin en la maron. Poste la reston.»
«Ĉu vi ludis kun Dubois sola?»
Inter la demandoj estis paŭzetoj, tiel ke eblis al Doktoro Gulopez bone registri ĉion.
«Komence ankaŭ la notario iam kunludis. Poste tio okazis nur inter Dubois kaj mi. Mi ade esperis regajni ĉion, sed Dubois fripone ludis. Mi neniam murdis, sed Dubois havas sian meritajn. Mi malmamis tiun viron.»
«Kiam vi lastafoje ludis?»
«Antaŭhierau vespere.»
«Alex Steinmann, se via alibio ne estos jesigita, vi falos de sitelo en barelon, viro!»
«Sed ĝi estos jesigita, sinjoro Kant. Se vi ne kredas mian patrinon, Profesoro De Groot certe konvinkos vin. Pasintnokte, li estis ĉe mi, tie ĉi.»
«Nu, nu!»
«Mi estis senespera pro la ŝuldo. Estis io kroma, io persona, kiu turmentis min. Mi trinkis pli ol necese. Mi certe malsaniĝis, trapasis krizon aŭ ion tian. La Profesoro flegis min.»
«Kiam precize?»
«Mi ne scias. Mi longe senkonsciis.»
«Ĉu petis vi al la Profesoro ke li sekretu la aferon?»
«Ne mi. Estis... estis mia patrino, mi kredas.»

JAĤTO VETURAS EL...

«KRIMINALA ROMANO»

Tradukis: Dro T. Ken.
Verkis: Deck Dorval.

Kant cerbumis kelkajn momentojn.
«Ĉu la persona afero, kiun vi aludis, eble estis la rompo kun Fraŭlino Sterlen?»
«Kiel vi scias tion? Ĉu tio iel intervenas?»
«Ĉu...?» Kant insistis.
«Jes... Kiel vi nun traktos min...?»
La vortoj venis angoraj, hezantaj el la mallarĝaj tremaj lipoj.
«Vi unue subskribu viajn ĵusajn deklarojn. Ĉu preta, Doktoro?»
La ŝakmajstro transdonis siajn paperojn al Kant. Aŭdinte voĉlegi ĉion, Alex Steinmann obee subskribis.
«Kaj sekve, kuniru al la kapitano. Vi provizore loĝos en alia kajuto. Jes, jen la rezulto. Kaj ne petolu, kviete akompanu nin, kvazaŭ nenio okazis. Skandalo neniel necesas. Ĉu vi havas armilon? Venu, vestesploro.»
«Mia brovningo kuŝas en la tirkesto de la tualeta tablo...»
La manoj de Kant lerte glitis sur la poŝoj de Steinmann.
«Venu, ni ekiru.»
Kapitano Joost gapegis kiam li vidis la tri virojn aliri lin. Li tuj komprenis ke la juna Steinmann kulpas pri io.
«Jen, kapitano. Ĉu vi bonvolas instali ĉi tiun sinjoron kie la aliaj pasaĝeroj ne embarasos lin?»
«Ĉu vi fine kaptis lin, Inspektoro?»
Liaj lipoj kurbiĝis iom supren, kiel ĉe atakpreta hundo. Li aspektis kvazaŭ li preferu tuj disŝiri sian viktimon.
«Ne jam, kapitano. Sed mi volas provizore izoli lin.»
«Do, ne jam. Bedaŭrinde, ĉar...» Lia gesto superfluigis pluan eksplikon. «Tiam, kuniru. Mi ja devas elasi tiun stultulon, ĉar per amaskarocero la jahto ne estis ekipita. Cetere, bela ajo. Ba!»
Li jam staris antaŭ la budo. La seruro grinccis. La maljuna Henk palpebrumis pro la lumo.
«Antaŭen fripono, al via laboro, kaj venontfoje... Ek!»
La maristo pafis sin for.
«Kaj sekve... ĉu sinjoro Steinmann volas enpaŝi?»
Alex iom posteniĝis.
«Antaŭen, ulo», Kant insistis, «ne skandalu... Ĝis nun neniu vidis nin. Se via alibio estas vera vi rapide eliros.» Alex ne plu kontraŭstaris. Lastafoje time-riĝardante al Hans Joost, li enpaŝis.
Rec grinccis la seruro.
«Ĉu la afero antaŭeniras, Inspektoro?»
«Jes, jes, ni progresas. Ankaŭ iom da pacienco.»
Doktoro Gulopez malkaŝe eldiris sian miron pri la enkarcerigo de la juna Steinmann.
«Se lia rakonto pri krizo kaj tiel plu estas vera, li ja maleble plenumis la murdon de Maxton.»
«Ni unue ĉion kontrolu, Doktoro. Mi enŝlosas lin ĉefe por sekurigi lin mem.» Terurego atakis Kapitanon Joost.
«Vi ja ne konjektas trian murdon, Inspektoro?»

«Ne, sed mi ne ŝatus ke la stulta ventkapulo saltu en la maron. Tiu senenergia, idiotigita drinkulo, en sia aktuala stato ĉion kapablas.»
«Tiam ni krome devus elakvigi lin!» Hans Joost furioze piedbatis kablrolulon.
«Ĝis revido, Kapitano. Mi nun informos lian ĝentilan patrinon, pri la situacio.»
«Mi iomete sentas min», la ŝakludanto ridetis kiam ili denove solis, «kiel la unuaj kristanoj, kiam ili alfrontos la leoninon en la areno.»
«Mi ne vidas ŝin sur la ferdeko», Kant konstatis, «ni do trovu ŝin en ŝia kaĝo.»
Sinjorino Steinmann trabe rigidis sur ŝego kiel se ŝi atendis la viziton. Si glacie direktis la okulojn al la envenantoj. Si kuntiris sian buŝon liniete.
«Sinjorino Steinmann, mi bedaŭras ke mi devas ĝeni vin per paro da demandoj.»
«Jes.» La voĉo estis sensenta kaj tute ne invita.
«Kie estas via edzo, sinjorino Steinmann?»
«Li iris al la salono por fumi cigaron. Mi abomenas tabakodoron.»
«Kie vi estis hieraŭ inter la dudek tria kaj duono kaj noktomezo?»
«Ĉi tie en la ĉambro.»
«Sola?»
«Ne, kun mia edzo. Ni devis priparoli diversajojn.»
Doktoro Gulopez miris ĉar la pridemando tiel glatas.
«Kial vi vojaĝas tute sola, sinjorino Steinmann? Mi celas: sen servistaro.»
«Ordonu de sinjoro Maxton. Li ne deziris inajn servistojn sursipe. Mi jam ofte indignis pri tio.»
«Ĉu ne estis aliaj kialoj?»
«Ne, nur la ekstravaganco de Maxton. Ankaŭ la grafino petis la permeson kunirigi ĉambristinon. Ne sukcesis. Mia edzo diris al mi ke sinjoro Maxton ne toleras inajn servistojn por... eviti incidentojn kun la ŝipanoj.»
Sia parolabundo forte mirigis Kant.
«Vi do restis la tutan vesperon sola kun via edzo?»
«Nepre, la tutan vesperon. Mi eniris iom antaŭ la dudek tria. Mia edzo iris en sian ĉambron, flanke de tie ĉi, ĝuste post noktomezo.»
«Ĉu vi malgraŭe ne eliris?»
«Ne sinjoro. Mia edzo ankaŭ ne. Eĉ ne ĝis en la koridoro.»
«Ĉu vi tute certas?»
«Sinjoro Kant, mi ne kutimas ripeti la samon. Mi tute certas kion mi diras.» Ĉiu vorto estis malrapide kaj emfaze elparolata.
Kant flegme ekdisis kvankam ne invitive. Sekve li diris malrapide, iom imper- tinenta, akcentante, ĉiun vorton:
«Vi verŝajne ne plu aliris vian filon?»
La ŝtalgrizaj okuloj eĉ ne fikligis.
«Ne!» ŝi tranĉe akris. «Mi ne foriris de tie ĉi.»
«Mi ja ripetas mian demandon. Vi do ne plu vidis vian filon?»
«Tion mi ne diris.» Ŝi sentis la neŝan- celeblan firmecon de Kant. «Mia filo venis

ANONCETOJ
Ĉiu vorto aŭ mallongigo: 0,75 bfr.
Enpresigo kostas minimume 15 bfr.
Unu int. respondkupono valoras 3,50 bfr.

KRISTNASKO-NOVJARO! Delikataj, dukoloraj kartetoj en kovertoj kun deziresprimoj «Agrablaj Kristnaskon kaj Bonnan Novan Jaron» estas mendeblaj ĉe F.E.I. Prezo: 1 bfr. (rab. 10% al la sekcioj de Fl. L. E.).

W. BORSJE, Multatulistraat 29, Rotterdam-W (Ned.) donas detalajn informojn pri la detruo kaj rekonstruo de Rotterdam kaj deziras seriozan korespondadon (preferu kun fakuloj) pri detruo kaj rekonstruo de urboj kaj vilaĝoj.

FLANDRAN KORESPONDANT(IN)ON dez. S.ro Korinek, bicikloendisto, str. de Komensky 482, DOBROVICE, Ĉeĥoslovakio.

RIA VAN DIJK, komercantino, Damastraat 39, Haarlem (Ned.) dez. korespondi per ilustritaj poŝtkartoj.

KIU POVAS HELPI al mi retrovi mian antaŭmilitan korespondantinon: Mariette Staelens, Paanderstraat 2, Waregem. Mi estas 23-jara filmisto kaj dez. korespondadon kun ĉiuj landoj kun fraŭlinoj kaj kolegoj. Skribu al: Ilja Hristov, str. Ĉerkovna 39-b, Sofia, Bulgario.

KUN LA TUTA MONDO dez. kor. pri ĉiuj temoj kaj interŝanĝi kion ajn: Karl Linek, Bahnhofstr. 27, Ried im Innkreis, Aŭstrio. Ĉiam kaj tuj respondas.

INSTRUISTOJ, ATENTU! La franca progresema edukmovado «Presarto en Lernejo» havas Korespond-Servon kiu celas praktikigi E-on al infanoj eĉ se ili ankoraŭ ne konas la lingvon. El via kunlaboro povas rezulti multe por la int. lingvo! Nepre petu informojn al Lentaigne, Balarue-les-Bains (Hérault), Francujo.

tien ĉi iom post la dudek tria kaj duono.»
«Li malsanis, ĉu ne?»
Moviĝis eĉ ne unu muskolo de la ŝtona vizaĝo.
«Ne, li iom ebruis.»
«Ĉu Profesoro De Groot venis tien ĉi?»
«Kiam?»
«Post la dudek tria kaj duono.»
«Ne, Kiu asertas tion?»
«Via filo!»
Siaj lipoj ankoraŭ pli kuntiriĝis.
«Alex multe tro ebruis. Li maleble scias ion.»
Kant ne komprenis kial ŝi tiel obstine neadas la fakton, kiu ja nediskuteble liveris al ŝia filo, kaj al ŝi mem kaj al ŝia edzo nepran alibion. Escepte se Alex mensogis...
«Kaj se Profesoro De Groot mem deklaris tion.» Kant blufis.
«Tiam li mensogis», ŝi sentone diris. Nun io ne plu kongruis. Estis funde primeditita defendo. Aliaj rimedoj trudis sin. Kant opiniis la momenton konvena por ekuzi la pezan artilerion.
«Vi scias ke Dubois estis ĉi posttagmeze murdita?»
«Mi eksciis tion.»
«Vi ne konas la murdanton?»
«Ne, kompreneble ne.»
«Mallonge post la murdo, oni perfortis en la ĉambron de Dubois.»
Siaj okuloj flagris.
«Jes, kaj... kien vi volas?»
«Oni ŝtelis paperojn, Sinjorino, paperojn certe valorajn por la enketo.»
«Jes, kaj tiel ĉi tio rilatas kun mi?»
«Ŝtelis la paperojn via filo!»
Pasa ruĝo koloris ŝiajn vangojn, ŝi ja perdis sian aplombon, nur paron da sekundoj, tiam ŝi denove regis siajn nervojn.
«Mi ne kredas ĝin.»
«Li rekonis. Mi havas lian subskribitan deklaron.»
«La azeno!» Sekvis paŭzeto. «Kie li estas?»
«Arestita! Sinjorino Steinmann, foje meditu. Via filo malmamis Dubois, al kiu li ŝuldis gravan ludosumon. Li malmamis lin ankoraŭ, ĉar Dubois amindumis kaj konkeris fraŭlinon Sterlen, kiu rompis sian fianĉiniĝon. Li ŝtelis la paperojn kaj tial evidente estas suspektata pri la murdo de Dubois kaj ankaŭ de Maxton. Ĉu vi komprenas la gravecon de alibio, Sinjorino? Ĉu Profesoro De Groot tien ĉi venis pasintnokte, jes aŭ ne?»
Sinjorino Steinmann senmove restis sidanta sur sia ŝego. Nun la spasme kunpremitaj manoj perdis la internan batalon, kiu furiozis en ŝi.
«Nu?»
«Nenion mi povas aldoni al miaj jamaj deklaroj. Profesoro De Groot ne estis tie ĉi!» (Daŭrigota)

HOTEL MONDIAL
15 Graaf d'Ursellaan 15
HEIST-AAN-ZEE
Nette kamers - Verzorgde keuken
Fijne dranken

Verantw. uitgever F.E.I. — Bestuurder: E. Cortvriendt, P. van Humbekstraat 3, Brussel. — Drukkerij A. Hessens, Comediantenstraat 12, Brussel.